

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΦΟΥΣ

Κάθε άνθρωπος που γράφει έχει ύφος; Νομίζω, ναι. Επίσης νομίζω λανθασμένο εκείνο που λένουν πολλοί, ότι ό τάδε στερείται ύφους. Το πιο σωστό θα ήταν να λέμε ότι, το ύφος του τάδε είναι κακό, πλαδαρό, αντιπαθητικό.

Το ύφος κατά βάθος δεν μπορεί να είναι άλλο παρά ένα χαρακτηριστικό, το πιο χαρακτηριστικό, καθρέφτισμα της ιδιουσυγκρασίας μας πάνω στο ύλικό μας γλώσσα. Επομένως, η έκφραση δεν μπορεί να είναι ανεξάρτητη από το σύνολο των ιδιοτήτων μας, που καλούμε χαρακτήρα, άρα ό καθένας μας έχει το ύφος του, άφου, λέγοντας ύφος, έννοούμε τη βαθύτερη μορφή του χαρακτήρα μας. Βέβαια θα έξαιρεθοὺν όσοι, εκφραζόμενοι, μιμοῦνται φανερά το ύφος ενός ή πολλών άλλων. Αυτοί δεν έχουν ύφος, γιατί, απλούστατα, δεν έχουν προσωπικότητα ή δεν την έχουν ακόμη μορφώσει. Δεν θα έξαιρεθοὺν όμως όσοι κατωρθώνουν να δημιουργήσουν ένα ιδιαίτερο χαρακτήρα έκφρασης συνδυάζοντας χαρακτηριστικά άλλων.

Το ύφος τέλος είναι κάτι ανάλογο μ' αυτό που ονομάζουμε «γραφικό χαρακτήρα». Την έννοιά του μας τη δίνει ολοκάθαρα η διαφορά που υπάρχει μεταξύ δύο ή περισσοτέρων γραφικών χαρακτήρων δύο ή περισσοτέρων ανθρώπων. Κάθε άνθρωπος έχει τον ατομικό γραφικό χαρακτήρα του. Άλλος καλλιγράφει, άλλος κακογράφει, άλλου τὰ γράμματα είναι γεμῖτα προσποίηση, άλλοι προτιμούν τις πλάγιες γραμμές, κι άλλων οι γραμμές κολουριάζονται φιλόξενα σὰ να χαδεύουν τον ίδιο τον έαυτό τους.

Όλοι μας όμως ανεξαιρέτως, κρατώντας την πέννα, έχουμε τη σταθερή προτίμηση κάποιων ιδιαίτερων χρονογραφικών γραμμών. Αυτή ακριβώς η προτίμηση ύπάσχει, άφηρημένα βέβαια, και μέσα στην έκφραση του λόγου. Άρα τε αυτό που ονομάζουμε λογοτεχνική έκφραση δεν είναι τίποτ' άλλο πὺρὰ μιὰ συνέχεια από είδωλα της θέλησής μας άπειτυχημένα πάνω στον άναρχο θησαυρό των λέξεων.

Τ. ΜΑΛΑΝΟΣ